Anul al 56-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 150 Duminică 4 Iunie 1939
14 Pagini P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 în străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARA pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIIU

SACRIFICIILE PENTRU APĂRAREA NAȚIONALĂ

Presa franceză face două observații, care merită să fie reținute, în legătură cu organizarea apărării naționale și cu spiritul de disciplină și de sacrificiu al populațiunei țării:

Întâia observație este că sacrificiile făcute sunt cu atât mai importante, din punctul de vedere național, cu cât ele sunt cerute și acceptate, nu într'o perioadă de război, când salvarea patriei primează, ci într'o perioadă de pace, care prezintă însă caracteristica unei tensiuni internaționale;

a doua observație este că aceste sacrificii sunt generale și liber consimțite, — ceea ce le sporește potențialul moral.

Sub presiunea împrejurărilor și a intereselor strâns legate de cerințele apărării naționale, poporul român dovedește și el același spirit de sacrificiu, aceeași disciplină și înțelegere a propriilor sale interese. Dacă, odinioară, asemenea sacrificii voluntare se făceau numai în cursul operațiunilor militare, sub presiunea nevoilor armatei combatante, ce nu sufereau nici o amânare, în epoca noastră, ele se impun din timp de pace, în faza pregătirii tuturor forțelor materiale și morale ale națiunii.

E mai bine așa, căci numai cine e gata din timp de pace, va putea înfrunta cu mai multă încredere, adversitățile.

Nicio națiune nu vrea să amâne pe mâine, ceiace poate și trebue să facă astăzi în materie de înarmări și de organizare a apărării teritoriului său.

Parabola fecioarelor nebune, care au rămas cu candelele stinse, este o lecțiune permanentă și pentru națiunile ce vor să-și apere, oricând și împotriva oricui, independența și patrimoniul lor, în condițiile cele mai bune, fără să fie surprinse nepregătite.

De aceea subscrierile, chiar cele mai modeste, ce se fac pentru completarea înzestrării armatei noastre cu materialul necesar, dezvăluie în împrejurările actuale, pe lângă disciplina, spiritul de solidaritate și conștiința patriotică a tuturor românilor, o accentuată preocupare obștească de interesele superioare naționale, care, în împrejurările grele de astăzi, trec pe primul plan. Este dovada și a voinței poporului nostru, manifestată sub această formă de sacrificiu liber consimțit, de a fi pregătit și materialicește, după cum este pregătit sufletește, pentru apărarea drepturilor sale, oricând va fi nevoe.

După expunerea d-lui Molotov

de I. LUGOSIANU

Prin expunerea d-lui Molotov, comisarul afacerilor străine al Uniunii Sovietice, anevoioasele negocieri dintre Rusia și Puterile occidentale au intrat probabil în ultima lor fază.

Reamintim, în liniile lor generale, tezele în prezență, în primele timpuri ale negocierilor.

Preocupat de eventualele prejudecăți ale opiniei publice engleze în Europa sau în dominioane, ca și de necesitățile politicei sale, fie în Europa răsăriteană, fie față de State ca Spania sau Portugalia, unde Anglia are interese esențiale, guvernul britanic — deși hotărît a face abstracție de orice chestiune de ideologie politică — ar fi preferat un front de rezistență colectivă contra agresiunii, întemeiat pe obligațiile lui existente în Europa răsăriteană. De aceia el a propus Sovietelor un sistem de asistență mutuală, care ar fi intrat în funcțiune numai în caz de agresiune contra Statelor garantate de Anglia și Franța în Europa orientală, dacă acestea se arătau hotărîte să-și apere integritatea și independența. Intreita asistență a Sovietelor, Franței și Angliei nu se extindea la Statele baltice. In schimb sprijinul sovietic nu era cerut în ipoteza agresiunii în Europa apuseană. Sistemul englez constituia deci un front defensiv de rezistență colectivă limitat la Statele garantate de Anglia și Franța. Legătura dintre semnatari era indirectă; reciprocitatea prestațiunilor era implicită; egalitatea celor trei Puteri contractante exista numai în fapt; funcționarea pactului nu era automatică.

Sovietele cereau din potrivă un acord direct și general de asistență mutuală contra agresiunii, în orice ipoteză și în ori ce regiune, intrând imediat în vigoare în caz de atac neprovocat. Sistemul rus constituia deci între cele 3 mari Puteri o alianță defensivă, care ar fi cuprins în garanțiile date Europei orientale și Statele baltice. Legăturile dintre contractanți erau directe; prestațiunile erau mutuale și generale; acordul punea Puterile semnatare pe picior de egalitate în drept; intrarea lui în vigoare era automatică.

Deosebirile între cele două puncte de vedere erau deci considerabile. Incheierea alianței italo-germane a avut drept rezultat să grăbească ritmul negocierilor, iar sesiunea Consiliului la Geneva a dat prilejul mediațiunii franceze să încerce apropierea celor două teze opuse. Convorbirile d-lor Daladier și Bonnet cu Lord Halifax la Paris și întrevederile miniștrilor de externe francez și englez cu d. Maisky, la Geneva, duceau la o soluție transacțională, care făcea multe concesii punctului de vedere sovietic și îngăduia comunicarea la Moscova a unui nou proect anglo-francez. In urma acestor discuțiuni, optimismul la Londra era destul de mare pentruca, la 24 Mai, d. Chamberlain să poată aduce la cunoștința Camerei Comunelor că „toate punctele de vedere importante au fost lămurite" și că încheierea unui acord este apropiată.

Noile sugestii anglo-franceze la Moscova conțin elementele unei largi înțelegeri tripartite:

Marea Britanie, Franța și Sovietele s'ar pune de acord să coopereze imediat spre a se apăra, dacă oricare dintre ele ar deveni ținta unui act de agresiune în Europa.

(Continuare in pag. 2-a)

Alegerile pentru Cameră in Capitală

La o secție de votare din sectorul de Galben

O misiune militară turcă pleacă in Anglia

Londra, 1 Iunie (Rador). — *La începutul săptămânii viitoare va sosi în Anglia o misiune militară turcă, condusă de generalul Kiazim Obey.*

Misiunea, care a părăsit Ankara azi, va vizita mai multe uzine de armament și aerodroamele din jurul Londrei.

xX◎●◎Xx

FILME

— Domnule colonel, un maghiar care a fost prins tocând hotarul, cere să-l scoatem la raport.

— Să vină. Știe românește?

— Mai nimic.

Este un țăran bine făcut dar sdrențăros.

El ia poziția în fața comandantului și, emoționat, bolborosește:

— Ioregheld... Ionopot...

Colonelul îi face semn să se calmeze și-l întreabă de ce a intrat în țară fără autorizația legală...

Răspunsul este tradus de un concentrat care știe ungurește.

— Zice că nu i s'ar fi dat, dacă ar fi cerut... Că a încercat odată să obțină și a fost refuzat.

— Intreabă-l ce dorește?

— Keneret! exclamă țăranul, cu ochi umezi

— Vrea pâine.

— Să i se dea numai de cât... Și mâncare.

Maghiarul însă are mai multe de spus. Vorbește cu ochii când la colonel, când la traducător. Și înșiră cuvintele: Grof... Ghiris... Keneret...

Când se oprește, din cauză că abea mai răsuflă, își șterge fruntea cu mâneca murdară și urmărește tălmăcirea.

— Zice că maghiarii din România sunt liberi și au pământ și pâine cât vor, și de aceea crede că va găsi multă omenie și va putea trimite de mâncare la ai săi. Zice că de război a auzit mereu dar de pământ de loc.

S'au încheiat acte și contravenientul a fost înaintat locurilor competente.

Don José

A dispărut un submarin englez

Pe bord se află 53 de ofițeri și trupa reglementară

Londra, 1 Iunie (Rador). — Joi seara, se exprimau unele neliniști cu privire la soarta noului submarin „Thetis", care, după ce s'a scufundat în apă la ora 13,30 în largul portului Birkenhead, unde făcea exerciții de probă, nu a mai fost zărit de atunci.

La amiralitate se declara seara că submarinul ar fi trebuit să revină în port de mai multe ore.

„Thetis" are la bord un echipaj normal de 53 de ofițeri și trupă. După o declarație făcută de societatea „Camel Laird", unde a fost construit submarinul, 20 de ingineri și lucrători ai acestei firme, precum și mai mulți experți ai amiralității, se află deasemenea pe bordul submarinului.

Grecia cheamă sub arme

8 clase de rezerviști

Atena, 1 Iunie (Rador). — Ziarele de seară publică un decret, prin care sunt chemați sub arme rezerviștii valizi și auxiliari din clasele 1928—1935, cari nu posedă nici o instrucție militară și care sunt inmatriculați în anumite districte, desemnate pe nume pentru vechea Grecie.

Data prezentării lor în fața autorităților militare e fixată între 18—20 Iunie.

Această chemare sub arme nu privește pe rezerviștii din aceste categorii, domiciliind în permanență în străinătate.

Căpitanul român Zahei

s'a clasat întâiul la concursul internațional dela Varșovia

Varșovia, 1 Iunie (Rador). — In cadrul concursului hipic internațional Premiul Armatei Poloneze, — una din cele mai grele probe ale concursului, dotată cu premii din partea mareșalului Smigly Rydz, a președintelui de consiliu Skladkowski și a generalului Kasprzycki, ministrul afacerilor militare, totalizând zece mii de zloți —, a fost câștigat de căpitanul Zahei (România), care s'a clasat primul din 23 de concurenți.

Căpitanul Zahei, încălecând pe Hunter, a parcurs fără nici o greșală parcursul.

Urmează în ordine locot. Bielke, căp. Nowak, locot. Ozols.

La probă a asistat și mareșalul Smigly Rydz.

Drepturile noastre asupra Transilvaniei

Atlasul linguistic român și opiniile savanților străini

de R. SEIȘANU

„Atlasul linguistic român", care apare sub direcția d-lui prof. Sextil Pușcariu, conducătorul Muzeului limbei române din Cluj și cu colaborarea d-lor Sever Pop și Emil Petrovici, este o operă monumentală, atât din punctul de vedere strict științific, cât și din punctul de vedere național și cultural. Un cuvânt poate fi urmărit dela originea sa și i se pot stabili formele și sensurile variate ce le-a avut în cursul timpului. Dar el mai poate fi urmărit și în spațiu, adică în regiunile unde el este mai mult folosit, — fie în forma și sensul original, fie în alte forme și sensuri, sub diferite influențe ce le-a suferit.

Prin stabilirea metodică a acestor „spații", ce le ocupă cuvintele din limba unui popor, se fixează și frontierele limbei naționale, care coincid cu cele etnice. Ideia de naționalitate este strâns legată de aceea a limbei, căci limba este depozitara geniului popular, a tradițiilor și a obiceiurilor; ea ține trează cunoștiința națională și contribue la dezvoltarea culturii și a spiritului de solidaritate între oamenii de aceeaș origină etnică.

Charles Maurras a făcut constatarea, că o deosebire accentuată linguistică „separă mai mult popoarele decât le-ar separa oceanele".

Noi avem o limbă populară de origină romanică cu prea puține forme dialectate.

Cu toate frontierele artificiale din trecut, care au despărțit câteva veacuri țările locuite de români și cu toate încercările ce le-au făcut stăpânitorii de până eri ai Transilvaniei, Banatului ,Bucovinei și Basarabiei, de a desnaționaliza populația lor băștinașă și majoritară, prin impunerea forțată a limbei oficiale, Românii de pretutindeni au păstrat limba lor și, cu ea, conștiința lor națională.

„Atlasul linguistic român", înainte chiar de a fi desăvârșit, numai prin hărțile linguistice ce le-a publicat până acum, a și scos în evidență, pentru străini, importanța ce o prezintă în evoluția istorică, politică și culturală a poporului român, existența spațiului său linguistic între Tisa, Carpați, Dunăre, Nistru și Marea Neagră, care justifică procesul de unificare al națiunei noastre și fixarea actualelor frontiere ale României întregite.

Căci, iată ce spune despre „Atlasul linguistic român", un savant german, d. E. Rohlfs, profesor la Universitatea din München, specialist în materie, după ce a scos în relief valoarea științifică incontestabilă a acestei opere, prin materialul bogat ce va cuprinde și prin metodele întrebuințate de autorii atlasului, în explorarea și folosirea lui:

„Ca depozitare ale vechilor comori linguistice se arată, mai ales, zonele nordice și vestice ale ținutului dacoroman; după cum arată mai multe exemple: „Important este și faptul că Transilvania nu constitue un spațiu linguistic izolat, ceeace dovedește că creasta Carpaților, cu toată marea ei însemnătate, ca graniță politică, N'A CONSTITUIT INSA UN ZID, DIN PUNCT DE VEDERE ETNIC, INTRE ROMÂNII CE LOCUESC AMBELE LOR VERSANTE, CI MAI MULT COLOANA VERTEBRALA A UNUI SINGUR ȘI ACELAȘ POPOR, RASPÂNDIT PE AMBELE PARȚI ȘI IN COMUNICAȚIE VEȘNICA...

Cu atlasul linguistic românesc, în curs de apariție, începe pentru filologia românească o nouă epocă, un nou progres științific... Din aceasta tragem concluzia importantă, că latinitatea perioadei de colonizare a lui Traian nu s'a stins niciodată aci; în gura populației țărănești, neinfluențată de centrele orășenești, ea s'a păstrat dealungul secolelor".

Această constatare — importantă pentru savantul german — s'a bazat numai pe examinarea atentă a câtorva hărți linguistice din care reese cu prisosință predominanța cuvintelor românești de origină latină, tocmai în zona frontierei de vest și de nord a Transilvaniei și continuitatea existenței poporului român dela origina sa și până azi pe același spațiu linguistic, între Tisa, Dunăre, Carpați, Nistru și Marea Neagră.

D prof. Rohlfs subliniază apoi și rolul ce l-au avut Carpații în trecut, ca și astăzi, în viața poporului român: acest

(Continuare in pag. 2-a)

Clauzele principale ale pactului de neagresiune germano-danez

Copenhaga, 1 Iunie (Rador). — **Iată clauzele principale ale pactului de neagresiune germano-danez:**

Cele două părți contractante își iau angajamentul de a nu purta război una contra celeilalte, în nici un caz.

Ele se angajează deasemeni să nu ajute terțele puteri cari ar ataca Danemarca sau Germania.

Cele două părți își recunosc mutual libertatea de a vinde mărfuri nu importă cărei națiuni angajate în război.

*

Berlin, 1 Iunie (Rador). — **Pactul de neagresiune germano-danez este încheiat pe o durată de zece ani. Dacă pactul nu este denunțat de unul din semnatari cu un an înainte de expirarea termenului, durata lui se prelungește automat pe alți zece ani.**

DECLARAȚIILE MINISTRULUI DE EXTERNE AL DANEMARCEI

Copenhaga, 1 Iunie (Rador). — **D. Munch, ministrul afacerilor străine, a supus Parlamentului în ședința de azi pactul de neagresiune dintre Danemarca și Germania.**

Cu acest prilej, d. Munch a declarat între altele:

Danemarca a promis să rămână neutră în cazul unui război între Germania și o altă țară.

Această hotărâre decurge din atitudinea de neutralitate nepărtinitoare acceptată în general de poporul danez, atitudine care este și va rămâne politica Danemarcei în condițiunile schimbătoare actuale.

Suntem totdeauna gata să confirmăm această politică de neutralitate față de orice altă națiune. Dorința Danemarcei este de a păstra relații de încredere cu toate grupările de puteri".

Cutremurele continuă in Grecia

Atena, 1 Iunie (Rador). — Sguduirile sismice au continuat în tot cursul nopții de Miercuri spre Joi și Joi dimineața în regiunea Calavrita.

Populația este în panică. Fugarii și-au improvizat adăposturi în aer liber, cu toată ploaia deasă care cade.

S'au prăbușit 34 de clădiri. Nu se semnalează nici o victimă.

Citiți in corpul ziarului:

Cum au decurs alegerile pentru Cameră

Primele rezultate

INVENȚIA UNOR INGINERI ITALIENI

Palermo, 1 (Rador). — Inginerii Sisto Bosco din Palermo și Ernesto Osella din Torino au inventat un generator de energie electrică ce funcționează fără să consume energie.

In adevăr, caracteristica acestui generator este autonomia lui absolută de funcționare, obținută prin faptul că lucrul necesar funcționării sale, când este încărcat, este egal cu funcționarea sa în vid.

Invențiunea aceasta este menită să producă o adevărată revoluție în domeniul producției de energie, deoarece cei doi ingineri afirmă că va fi posibil să obțină gratuit energie. Ea a fost supusă examinării consiliului național de cercetări.

Generalul PRCHALA
fost ministru al Rusiei carpatice, care s'a refugiat în Polonia

SCRISORI DIN LONDRA

SITUAȚIA IN PALESTINA

de AUGUR

Londra, Iunie

Să profităm de acalmia, reală sau simulată, care s'a produs în chestiunile europene, ca să vorbim de Palestina. Problema aceasta revine la ordinea zilei, pentrucă guvernul britanic pierzând nădejdea de a mai ajunge la un acord între arabi și evrei, și-a anunțat programul pentru organizarea definitivă a acestei mici țări.

Planul guvernului prevede, după o perioadă de tranziție de mai mulți ani, crearea unui stat palestinian independent. Deci, ideea de a creea două state, prin împărțirea teritoriului între evrei și arabi a fost părăsită ca irealizabilă.

După proectul guvernamental, arabii vor păstra majoritatea Palestinei. Aceasta înseamnă că, afară de cazul că Marea Britanie nu va interveni din nou spre a-i potoli, arabii vor poseda într'o zi, majoritatea în administrația țării. Este prevăzut, deasemenea, că după o perioadă de cinci ani, în timpul cărora 75.000 de evrei adulți cu familiile lor vor putea fi încă admiși, imigrarea va fi oprită, afară doar dacă nu va interveni un acord între cele două rasse care se află față în față. Cu alte cuvinte, după cinci ani, imigrarea evreească nu se va putea face fără consimțământul arabilor.

Acest nou plan, căruia îi lipsește încă aprobarea definitivă a parlamentului și a Ligii Națiunilor, nu e pe placul celor două partide. Arabii bănuiesc că nu le acordă adevărata independență, pentru care răzvrătiții se bat de peste doi ani în Palestina. Evreii, dimpotrivă, socotesc că interesele lor cele mai esențiale sunt sacrificate în folosul arabilor. Deoparte și de alta, spiritele sunt încordate. Trebue să mai constatăm că planul nu place deasemenea englezilor. Votul proectului nouei organizări palestiniene a trecut cu un număr de abțineri atât de important, încât majoritatea în favoarea lui a scăzut mai jos decât jumătatea majorității ce se acordă de obicei guvernului în Camera Comunelor.

Nu judecăm aci hotărîrile guvernului. Vorbind dintr'un punct de vedere pur personal, credem de folos să facem următoarele observațiuni: Proectul guvernamental poartă, după părerea noastră, pecetea epocii speciale în care trăim. Totul e subordonat dorinței de a elimina pentru un timp chiar restrâns, orice chestiune de ordin secundar. Deci în cazul Palestinei e o situație vremelnică. Soluția propusă ne pare a fi, înainte de toate, mai mult

(Continuare in pag. 2-a)

Corul din Ciclova-Montană

și-a serbat 50 ani de existență

Corul „Vasile Jianu" din comuna Ciclova Montană. D. Alexa Velcelean (xx), președinte și d. Iosif Crețu (x), dirijorul corului.
(darea de seamă în corpul ziarului)